

Brottsoffer

TIDNINGEN BROTTSOFFER | BROTTSOFFERJOURN SVERIGE
NR 4/2020 | ÅRGÅNG 25

Från kriminell till förebild

Efter en lång väg tillbaka
arbetar Sam Ho med stöd
till utsatta ungdomar.

Volontärer bidrar med nya idéer

Så arbetar Brottsofferjouren
Västerort för att nå ut i utsatta
områden.

Tema Utsatta områden

Goodsport skapar alternativ för unga

Genom meningsfulla aktiviteter
ökar tryggheten.

TIDNINGEN BROTTSSOFFER

Utgives av Brottsofferjouren Sverige
Telefon: 08-644 88 00
Hammarby Fabriksväg 25
120 30 Stockholm
www.brottsofferjouren.se
www.tidningenbrottsoffer.se
tidningenbrottsoffer@boj.se

Brottsofferjouren Sverige är en ideell organisation som arbetar för bättre villkor för brottsoffer, vittnen och anhöriga. Brottsofferjouren Sverige har cirka 70 medlemsföreningar, lokala brottsofferjourer, över landet. Där kan den som utsatts för brott få kostnadsfri och konfidentiell hjälp. Brottsofferjouren har också vittnesstödsverksamhet vid de flesta tingsrätter och hovrätter i Sverige.

ANSVARIG UTGIVARE

Sven-Erik Alhem
073-973 86 00 & 070-857 76 00
sven-erik.alhem@boj.se

REDAKTÖR

Amanda Säfström
08-550 486 07, amanda.safstrom@boj.se

GRAFISK FORM

Karin Rosenberg, karin@karinform.se

OMSLAGSFOTO

Therese Wiberg

ANNONSER

Ricard Sjöberg
070-726 41 64, ricard.sjoberg@fbmedia.se

TRYCK

Tidningen Brottsoffer ges ut med stöd av Förbundsmedia i Malmö AB. Tidningen är tryckt på miljövänligt papper (Amber Graphic) av DanagårdLITHO. ISSN: 1400-075x och upplaga 11 000 ex.

Information om dina personuppgifter i vårt prenumerantregister

Tidningen Brottsoffer utkommer med fyra nummer per år. Du som är medlem i en lokal brottsofferjour får tidningen som en medlemsformån. Det innebär att ditt namn och adress lagras i ett centralt prenumerantregister administrerat av Brottsofferjouren Sverige. Om du säger upp ditt medlemskap raderas dina uppgifter. Detaljerad information om Brottsofferjourens behandling av personuppgifter för både stödsökande, medlemmar och prenumeranter finns på Brottsofferjouren Sveriges webbplats: www.brottsofferjouren.se/dina-personuppgifter/

Innehåll

FOTO THERESE WIBERG

”Mitt främsta tips är att rekrytera volontärer från området, det ger positiva effekter på flera sätt.”

Annika af Sandeberg,
verksamhetsledare,
Brottsofferjouren Västerort.

14.

FOTO DANIEL NINJES

2 Ordförande har ordet

3 Brottsofferjouren

5 Aktuellt

7 Fråga experterna

9 Tema: Utsatta områden

Sid 10: Från gängkriminell till förebild för unga

Sid 12: Invånare kan bli projekttrötta

Sid 14: Rekryterar volontärer från utsatta områden

Sid 16: Goodsport minskar klyftor

17 Jourerna berättar

Vill du skänka ett bidrag till Brottsofferjouren?

Vi är mycket tacksamma om du som läser tidningen vill bidra ekonomiskt till vår verksamhet. Vi tar tacksamt emot ditt bidrag på vårt 90-konto med plusgironummer 90 03 44-3 eller bankgiro 900-3443.

BOJ har en viktig roll

Vi inom BOJ har en viktig roll när det gäller våra utsatta områden i landet. Vi måste tillsammans arbeta för att det ska kännas naturligt för alla som är i behov av stöd efter brott att ta kontakt med oss.

Text: Sven-Erik Alhem

Det viktiga temat för detta nummer av vår tidning är utsatta områden. Att det under lång tid har behövts en särskild diskussion om till exempel maktutövningen inom utpekade delar av staten Sverige ger i sig anledning till eftertanke. Men när vi nu de facto har områden som är särskilt utsatta bland annat för brottslighet är det viktigt att också vi inom hela vår organisation vinnlägger oss om att på bästa sätt kunna bidra till att människor som bor eller vistas där kan få bästa möjliga medmänskliga stöd i samband med brott. Varje initiativ som positivt kan bidra till ett sådant resultat välkomnas.

BOJ måste som organisation bli mer allmänt känd. Att vi alla oavsett var vi finns i landet gemensamt gör så gott vi kan för att uppnå målet. Förhoppningen är att det ska kännas naturligt för alla som är i behov av ett stöd att veta hur lätt det är att få kontakt med oss till exempel genom vårt nya nummer 116 006. Och att varje kontakt är kostnadsfri och kan ske helt anonymt om så önskas.

På tal om utsatthet känns det också angeläget att beröra den enorma utsatthet vi alla befinner oss i – och också under lång tid nu har levt under – nämligen corona-pandemins järngrepp. För även om verkningarna är långtgående måste vi se till att vi alla inom BOJ verkar på allra bästa sätt och inte passivt ”väntar ut” pandemin.

Från min horisont som förbundsordförande har jag funnit skäl att understryka vikten och behovet av en nära och kontinuerlig samver-

kan mellan styrelsen och kansliet. Vårt ansvar i förbundsstyrelsen grundar sig som bekant i stämmobeslut. Viktigt att framhålla är att stämmobesluten ytterst har den övergripande styrfunktionen. Det är alltså de många förtroendevalda inom de lokala jourerna som genom beslut på förbundsstämman gett uppdrag till förbundsstyrelsen att verkställa stämmans beslut.

På central nivå liksom i de lokala jourerna ute i landet måste arbetet också under pandemin ske i nära samarbete mellan en aktiv styrelse och medarbetare som utövar verksamheten i enlighet med styrelsens beslut och intentioner.

Jag tror också att det inte minst nu under pandemin, när den naturliga samvaron ofta ersätts med digital sådan, finns ett särskilt värde i att vi alla i vår organisation diskuterar igenom vilka olika roller, funktioner och ansvarsområden vi har.

Och avslutningsvis. Jag är övertygad om att också vi har en viktig roll att bidra med när det gäller våra utsatta områden i landet. Låt oss alla gemensamt söka finna ut hur vi bäst ska gå till väga. ■

Sven-Erik Alhem är förbundsordförande för Brottsofferjouren Sverige och ansvarig utgivare för Tidningen Brottsoffer. Han har tidigare varit överåklagare och är nu samhällsdebattör samt utnyttjas flitigt som expertkommentator i media.

FOTO JESSICA LARSSON

Brottsofferjouren

FOTO: PRISCOLLA DU PREEZ/UNSPLASH

Brottsofferchatten har öppet vardagar klockan 09.00-16.00. För öppettider under helgen se brottsofferjouren.se.

Nu kan utsatta chatta med Brottsofferjouren

Nu kan den som har drabbats av brott chatta med Brottsofferjouren. Brottsofferchatten ger stöd till brottsutsatta, vittnen och anhöriga i hela landet och nås via brottsofferjouren.se.

– Att få stöd när man utsatts för brott är en mänsklig rättighet och det ska kännas lättillgängligt att komma i kontakt med oss. Nu kan utsatta nå oss via både telefon, mejl och chatt, säger Brottsofferjouren Sveriges generalsekreterare Fredrik Mellqvist.

I Brottsofferchatten får den som är brottsutsatt ”första hjälpen” av rådgivare och hjälp med att komma i kontakt med sin lokala brottsofferjour för vidare stöd. Det krävs ingen polisanmälan för att höra av sig, stödet är kostnadsfritt och Brottsofferjourens medarbetare och volontärer har avgett tystnadslöfte.

Lanseringen av Brottsofferchatten har gjorts möjlig tack vare det extra statsbidrag som Brottsofferjouren Sverige beviljades i början av sommaren till följd av pandemin.

Bidragen riktades till organisationer som arbetar med våldsutsatta kvinnor, barn och hbtq-personer och mot våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck, då dessa grupper är extra utsatta under pandemin.

För bidraget har Brottsofferjouren Sverige också utökat öppettiderna för den nationella stödtelefonen för brottsutsatta – 116 006 – till att även omfatta helger, samt gjort stora kommunikationsinsatser för att nå fler brottsutsatta. ■

Brottsofferjouren

Podd-tips

Under hösten har Brottsofferjouren dykt upp i flera olika poddar. Här är några olika lyssningstips:

- I podden Över min döda kropp görs nedslag i rättsväsendets alla hörn. I avsnitt 70 "Brotts-offret" kan du höra en av Brottsofferjourens lokala samordnare och ett vittne som fått stöd av Brottsofferjouren. I avsnitt 72 "Demokratibrott" medverkar Brottsofferjouren Sveriges projektsamordnare Cornelia Johansson för att prata om demokratibrott.
- I serien om Fallet Wilma tipsar Rättegångspodden med Nils Bergman om Brottsofferjouren.
- Skäringer & Mannheimer är en av Sveriges mest lyssnade poddar. I tre avsnitt är Brottsofferjouren samarbetspartner.
- Olösta Fall är en podd om försvunna personer och ouppklara mord. Brottsofferjouren är samarbetspartner i avsnitt 62 "Mysteriet med Viola Widegren".
- Polisen och Brottsofferjouren samarbetar i projekt Swevic mot hatbrott. I tre avsnitt av komikern och influeraren Filip Dikmens podd Bakom Micken stod Swevic som samarbetspartner i början av hösten.

Kampanj för att nå ut till fler

Fler ska känna till att Brottsofferjouren erbjuder kostnadsfritt stöd efter brott. Det är målet med kampanjen som syns i flera olika forum under hösten.

I början av sommaren fick Brottsofferjouren Sverige besked om extra statsbidrag till följd av coronapandemin. En viktig del har varit att öka tillgängligheten för stödsökande via utökade öppettider och chatt (läs mer på sid 3). En annan viktig del har varit att fler ska känna till stödet som Brottsofferjouren erbjuder. Därför har Brottsofferjourens reklamfilm under hösten syns i TV4 och TV4 Play. Reklamfilmen har också marknadsförts i sociala medier. Dessutom har annonsering gjorts i flera olika radiokanaler och i lokaltrafiken i Stockholm. ■

FOTO LUV WALLINER

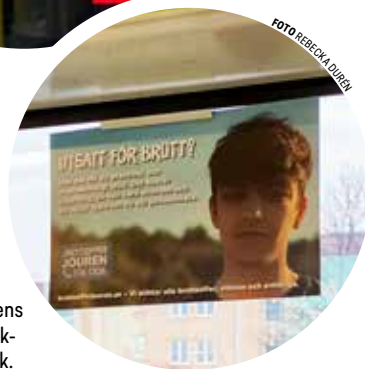

FOTO REBECCA DUBEN

Brottsofferjourens annonser i Stockholms lokaltrafik.

Se Försök inte lura mig på UR Play

I samtalsserien Försök inte lura mig samtalar tidigare SVT-profilen Marianne Rundström med brottsoffer som delar med sig av sina erfarenheter av bedrägerier. Medverkar gör också polisen, en psykoterapeut och en brottsofferstödjare från Brottsofferjouren med sina erfarenheter och perspektiv på vad som händer när vi drabbas av dessa brott. Avsnitten berör romans- och investeringsbedrägerier, bedrägerier i hemmet och telefonbedrägerier. Samtalsserien bygger på utbildningsmaterialet Försök inte lura mig, som Polisen tagit fram tillsammans med Brottsofferjouren, PRO och SPF Seniorerna. ■

FOTO: THERESA WIERIG

Barn och ungas utsatthet för rasism ska kartläggas

Barnombudsmannen har fått i uppdrag av regeringen att utifrån FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) ta fram och sammanställa kunskap om barns och ungas utsatthet för rasism. Uppdraget ska redovisas senast den 1 december 2021. ■

Det är vanligt att elevers oro för brott leder till att de begränsar sin vardag och sitt sociala liv. Det visar en undersökning från Brottsförebyggande rådet (Brå).

Oro för brott begränsar vardagen för elever

Nästan hälften av alla elever i årskurs nio undviker vissa platser, aktiviteter eller personer av oro för brott. Särskilt vanligt är detta bland de elever som tidigare blivit brottsutsatta. Det visar Skolundersökningen om brott 2019 från Brottsförebyggande rådet (Brå).

Skolundersökningen om brott genomförs vartannat år bland elever i årskurs nio. I årets undersökning har drygt 5 800 elever svarat på frågor om utsatthet för och delaktighet i brott under de senaste tolv månaderna.

Undersökningen visar att det är vanligt att elevers oro för brott leder till att de begränsar sin vardag och sitt sociala liv. Oron kan få dem att hålla sig borta från skolan, undvika att gå ut på kvällen eller undvika specifika personer eller platser. Det är vanligast bland tjejer att

oro för brott medfört någon form av begränsning i vardagen (56 procent jämfört med 46 procent av killarna).

– Oron för brott får särskilt stora konsekvenser för de elever som blivit utsatta för något brott. Av de killar som blivit utsatta för hot är det nästan 20 procent som har uppgett att de hållit sig borta en hel dag från skolan. Motsvarande andel bland de killar som inte utsatts är 2,8 procent, säger Thomas Hvitfeldt, enhetschef på Brå, i ett pressmeddelande.

Ungefär hälften av alla elever uppger att de har blivit utsatta för brott. Tjejer och killar har blivit utsatta för brott i ungefär lika stor utsträckning, men typen av brott skiljer sig åt. Bland tjejer är det vanligast att ha utsatts för stöldbrott, följt av sexualbrott, och bland killar är stöldbrott vanligast, följt av misshandel. ■

4 av 10

gärningspersoner vid dödligt våld har haft kontakt med psykiatri. Det är särskilt vanligt med psykisk ohälsa när det dödliga våldet har riktats mot någon i familjen. Det visar en kartläggning från Brottsförebyggande rådet (Brå) där uppgifter om psykisk ohälsa för cirka 800 gärningspersoner som varit inblandade i dödligt våld mellan åren 2005 och 2017 har analyserats.

Uppmaning till självmord föreslås bli straffbart

I en lagrådsremiss föreslår regeringen nu två nya brott i brottsbalken som innebär att det blir straffbart att uppmana eller att på något annat sätt påverka en person att begå självmord.

Straffet för uppmaning till självmord föreslås vara fängelse i högst två år och för oaktsam uppmaning till självmord, böter eller fängelse i högst sex månader. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 maj 2021. ■

Oro över brottslighet ökar bland unga män

Otryggheten och oron för brott har generellt ökat något. Mest ökar oron bland unga män, där bland annat oro för att utsättas för personrån ökat tydligt. Det visar Nationella trygghetsundersökningen (NTU) 2020 från Brottsförebyggande rådet (Brå).

Andelen som känner oro över brottsligheten i samhället har efter en stabil nivå de senaste åren ökat från 43 procent 2019 till 47 procent 2020, vilket är den högsta nivån sedan mätningarna startade. Särskilt bland unga män 16–19 år, har oron ökat de senaste åren. Till exempel oro för personrån som ökat från 11 procent 2017 till 19 procent 2020, och oro över brottsligheten som bland unga män ökat från 22 till 32 procent under samma tidsperiod.

– Det är en tydlig trend att oron över brottsligheten ökat bland unga män, och personrån är den brottstyp där oron för att utsättas ökat tydligast. Det bör dock noteras att även om unga mäns oro har ökat tydligast, så är det generellt sett kvinnor som är mest oroliga, säger Maria Molin, projektledare på Brå, i ett pressmeddelande.

Sedan 2017 har förtroendet för polisen ökat med 12 procentenheter, från 42 procent till 54 procent 2020. Förtroendet för rättsväsendet som helhet uppvisar en svagt uppåtgående trend, från 44 procent 2017 till 49 procent 2020. ■

FOTO: THERSE WIERING

Riksrevisionens granskning visar att beslutet om minst en områdespolis per 5 000 invånare inte är genomfört i en tredjedel av de lokalpolisområden som har utsatta områden.

För få områdespoliser i flera utsatta områden

Trots att Polismyndigheten har fått ökade resurser har inte minimibemanningen av områdespoliser kunnat säkerställas i alla utsatta områden. Det skriver Riksrevisionen i en ny granskningsrapport.

Regeringen har varit tydlig med att polisens arbete med att motverka otrygghet och brott i utsatta områden är prioriterat, menar Riksrevisionen. Polismyndigheten har därför fått stora resursförstärkningar för att kunna öka antalet områdespoliser som arbetar långsiktigt och fredat med kontaktskapande, brottsförebyggande och trygghetsskapande verksamhet – den metod som har bäst stöd i forskningen.

Riksrevisionens granskning visar dock att beslutet om minst en områdespolis per 5 000 invånare inte är genom-

fört i en tredjedel av de lokalpolisområden som har utsatta områden.

Problemen med otrygghet och brott kvarstår, och polisen har fortfarande svårt att fullgöra delar av sitt uppdrag i dessa områden. Brist på viss utrustning och små möjligheter att dela information med socialtjänsten försvårar arbetet ytterligare, enligt Riksrevisionens granskning. Otillräckliga förutsättningar att arbeta långsiktigt och fredat minskar möjligheterna att vända utvecklingen i utsatta områden.

– Polismyndigheten har fördelat en tredjedel av de senaste årens resurstillskott till lokalpolisområden med utsatta områden, men misslyckats med att säkerställa att dessa resurser verkligen når hela vägen fram, säger riksrevisor Helena Lindberg, i ett pressmeddelande. ■

Fråga experterna

Har du frågor till expertpanelen? Skicka dem till fragaexperten@boj.se. Experterna har enbart möjlighet att besvara de frågor som publiceras i tidningen. Vi tar oss friheten att korta ned de frågor vi får.

Min mamma blir kanske lurad. Vad kan jag göra?

Fråga: Min mamma har efter flera år som änka träffat en ny man. Först var jag och mina syskon väldigt glada för hennes skull. Allt verkade bra och mamma var väldigt lycklig, men nu misstänker vi att allting inte står rätt till.

Mamma har haft det ganska gott ställt efter att pappa dog, men nu verkar hon göra av med pengar i rasande takt. Hon pratar om att sälja sommarstället eftersom hennes nye behöver pengarna till ett husköp utomlands. Jag har också upptäckt att hon sålt av många värdefulla föremål i sitt hem och när jag frågat henne har jag förstått att pengarna gått till honom för att han behövt dem till olika projekt.

Vi syskon misstänker att han lurar av henne pengar, men är det ett brott så länge hon ger bort pengarna frivilligt? Man har ju hört talas om sol- och vårare, men när blir det brottsligt?

Svar: Det är en svår situation för dig förstår jag eftersom det är känslor inblandade och din mamma kanske inte ser och förstår vad som pågår. Det bästa är att prata med din

mamma om dina misstankar. Ofta är det så att personer som blir utsatta inte förstår eller vill inte inse att de kanske blir lurade och bedragna förrän det är för sent. Sen kommer skuld och skamkänslor över att de varit så godtrogna.

Det kan vara ett brott även om hon ger pengarna frivilligt. Ni kan göra en polisanmälan och då får polisen undersöka om det är ett brottsligt beteende eller inte. Försök tala med din mamma först. Lycka till!

EVA ANDERSSON ADVOKAT

Hur länge ska jag vänta på mitt skadestånd?

Fråga: Hur länge ska jag vänta på att få mitt skadestånd utbetalt innan jag istället ansöker om brottsskadeersättning? Domen vann laga kraft för ett år sedan, men jag har inte fått några pengar. Det är inte troligt att gärningsmannen kommer att betala.

Svar: Först och främst bör du ansöka om verkställighet av skadeståndet hos Kronofogden, som då gör en utredning av gärningspersonens ekonomiska förhållanden. Om det visar sig att gärningspersonen inte kan betala skadeståndet kan du ansöka om brottsskade-

ersättning. Kom ihåg att en ansökan om brottsskadeersättning som huvudregel ska ha kommit in till Brottsoffermyndigheten senast inom tre år från det att domen vann laga kraft.

ÅSA LUNDMARK CHEF BROTTSSKADEENHETEN

Hur kan jag tala med min son om våldet?

Fråga: Hur kan jag tala med min 7-årige son om våldet som hans pappa har utsatt mig för? Nu har det blivit bestämt att han kommer att träffa sin pappa varannan helg och jag vet ju att pappan kommer att försöka vända vår son emot mig. Vet inte hur mycket vår son vet om vad som hänt mellan oss, men jag förstår ju efter samtal att han nog sett och hört mer än jag trott.

Svar: Jag förstår att det är svårt att veta hur du ska hantera din 7-åring. Han vet förmodligen mer än du kan föreställa dig. Barn hör, ser och känner våldet. För att få stöd tänker jag att du ska söka hjälp både för dig och honom. Du behöver support i att orka vara mamma speciellt om ditt ex fortsätter utsätta dig via din son. Din son skulle ha nytta av något som kallas Trappan-modellen.

FOTO AMANDA SÄSTRÖM

Eva Andersson är advokat. Till vardags arbetar hon oftast som målsägandebiträde där hon hjälper och stödjer brottsoffer att driva sina mål. Hon har också skrivit boken "Målsägandebiträdet i rättsprocessen".

FOTO MALIN SUNDA

Åsa Lundmark är chef för Brottsskadeenheten på Brottsoffermyndigheten. I Tidningen Brottsoffer svarar hon på frågor om brottsskadeersättning och skadestånd.

FOTO FRIDA OLAUSSON

Anneli Svensson är socionom och legitimerad psykoterapeut. Hon har tidigare arbetat inom kriminalvården, socialtjänsten och med RFSL:s brottsofferjour. Hon har lång erfarenhet av brottsofferstödande arbete.

Fråga experterna

Modellen innebär att barnet erbjuds individuella krissamtal i tre steg: kontakt, rekonstruktion och kunskap. Genom Trappan-samtalen får barnet en möjlighet att berätta om sina upplevelser och tankar.

Många kommuner erbjuder i dag barn som upplever våld ett eget stöd. Ibland vill barn prata med föräldrarna ibland inte. När de pratar är det viktigt att bekräfta och betrygga att nu är det säkert.

ANNELI SVENSSON SOCIONOM OCH PSYKOTERAPEUT

Vad kan jag göra mot trakasserier på jobbet?

Fråga: Jag har ett stort problem på mitt jobb. För en tid sedan fick jag en ny närmaste chef och han gör sexuella närmanden och kommer med olämpliga kommentarer om mitt utseende och min kropp.

Jag har försökt ta upp frågan med högre chefer, men de har hänvisat mig tillbaka till chefen i fråga och att jag måste reda ut detta med honom. Då försökte jag säga till honom vid ett tillfälle, vilket resulterade i att han frös ut mig och inte pratade med mig under några dagar.

Jag har pratat med andra kollegor som upplever samma sak, men inte heller de har fått något gehör högre upp. Just nu mår jag dåligt över att gå till jobbet och i rådande tider känns det inte heller så lätt att byta jobb i min bransch. Vad kan jag göra? Egentligen borde jag väl polisanmäla, men kan jag bli av med mitt jobb då?

Svar: Sexuella trakasserier på arbetsplatsen är oacceptabelt och det

ligger på arbetsgivarens ansvar att ta tag i problemet. Är du medlem i facket tycker jag att du ska kontakta dem. Är ni flera som drabbats så kan det vara en god idé att agera tillsammans.

Du kan alltid polisanmäla det som skett och det är bra om det finns vittnen eller annan bevisning som kan styrka vad som hänt. Du har ju pratat med högre chefer så de är medvetna om saken. Att du polisanmäler utgör ingen saklig grund för att du ska förlora jobbet. Arbetsplatsen ska vara en trygg miljö och det ni utsatts för är ett stort arbetsmiljöproblem.

Prata med de andra som blivit utsatta och gör gemensam sak av det. Det här är oacceptabelt och inget varken du eller dina kollegor ska behöva utstå. Lycka till!

EVA ANDERSSON ADVOKAT

Vad händer om gärningspersonerna är yngre än 15 år?

Fråga: Vad händer om gärningspersonerna är under 15 år och inte kan åtalas för en grov misshandel? Kan min son, som blev utsatt för misshandeln, fortfarande få skadestånd eller annan ersättning?

Svar: Ja, din son kan ha rätt till skadestånd, försäkringsersättning och brottsskadeersättning även om gärningspersonerna är under 15 år och därför inte kan dömas till någon påföljd. En person under 15 år kan göra sig skyldig till ett brott och bli skadeståndsansvarig. För att kräva skadestånd måste ni själva föra sådan talan vid tingsrätten. Eftersom de misstänkta är under 18 år

Skicka din
fråga till

fragaexperten@boj.se

har även deras vårdnadshavare ett skadeståndsansvar. Det innebär att ni även bör kräva skadestånd av dem.

Ni bör kolla upp om det finns någon försäkring som täcker skadan. I de flesta hemförsäkringar finns ett överfallsmoment som lämnar ersättning vid vissa typer av brott, bland annat misshandel. Om din son har en barn- eller olycksfallsförsäkring kan han via den ha rätt till ersättning för kostnader och eventuella bestående skador. I egenskap av skolelev kan han även ha rätt till ersättning via kommunens olycksfallsförsäkring.

Din son kan också ansöka om brottsskadeersättning. I ett sådant här fall, när skuldfrågan inte har prövats i någon rättsprocess, gör Brottsoffermyndigheten en självständig bedömning i fråga om skadan uppkommit genom brott och hur brottet ska rubriceras. Brottskadeersättning lämnas bara om gärningspersonerna och deras vårdnadshavare saknar förmåga att betala skadestånd. Ni kan ansöka om brottsskadeersättning utan att dessförinnan ha fört talan om skadestånd vid tingsrätten. Om det visar sig att gärningspersonerna och deras vårdnadshavare inte har ekonomiska förutsättningar att betala skadestånd, kan brottsskadeersättning betalas ut även om det inte finns en dom på skadestånd.

ÅSA LUNDMARK CHEF BROTTSSKADEENHETEN

TEMA

Utsatta områden

”Från gängkriminell till förebild för unga” Efter en lång väg tillbaka arbetar Sam Ho med unga på behandlingshem. **Sid 10**

Volontärer ger nya idéer Så arbetar Brottsofferjouren Västerort för att nå ut i utsatta områden. **Sid 14**

Goodsport minskar klyftor Genom meningsfulla aktiviteter för unga minskar brotten och tryggheten ökar. **Sid 16**

Från gängkriminell till förebild för unga

Allt började med känslan av utanförskap. Att inte bli sedd och inte känna sig trygg och älskad hemma ledde Sam Ho på fel väg. När det eskalerade hamnade han i svårt missbruk och försörjde sig som gängkriminell.

Text: Yamile Lindgren Foto: Daniel Nunez

– **Det började av nyfikenhet.** Det var spännande att närma sig de coola killarna fast det var fel sorts människor. Jag började röka och snatta och sedan blev det värre, säger Sam Ho.

16 år gammal utsatte Sam för första gången en person för ett personrån. Han tvingade av mannen pengar under hot men blev utpekad och till och med häktad efter händelsen.

– Det är riktigt tufft att sitta häktad. Jag blev ledsen men inte skrämmd. Under den perioden var mina föräldrar rädda för myndigheter så de bad inte om hjälp för mig så jag fortsatte.

Sam Ho är aktuell med den nyutgivna boken "Brotten, gänget och livet på gatan". I den berättar författaren Jacob Härnqvist om Sams resa som gängkriminell där han ofta bar väst och vapen och hotade, pressade och misshandlade andra människor – och missbrukade droger.

”Det började av nyfikenhet. Det var spännande att närma sig de coola killarna fast det var fel sorts människor.

Endast 19 år gammal blev Sam pappa till en liten son och det ledde till en ljusning för honom och missbruket minskade för en tid. Men fallet blev högt när sonens mamma gjorde slut.

– Det blev ett hårt slag för mig och jag började knarka kraftigt. Fast jag fick så ville jag inte träffa min son när jag var påverkad. Så jag träffade honom väldigt sällan. Det skäms jag för enormt, att jag försummade honom så mycket.

Men då – när det var som värst – fanns inte skuldkänslorna eller konsekvenstänket. Sam levde destruktivt dag för dag, avtrubbad. I dag har han minnesluckor från den svåra tiden.

– Jag jagade knark varje dag. Jag tog otroliga mängder droger och var katastrofalt påtänd varje dag. Man tänker inte på konsekvenser då, man tar bara en dag i taget för att överleva. Jag minns att mitt hjärta stannade en dag.

Jakten på droger blev också en jakt på pengar vilket ledde till att situationen eskalerade. Sam levde på kriminalitet, genom att driva in

”Jag fick fängelse för stöld och grovt rattfylleri och satt i två månader och där inne kände jag att jag inte orkar mer, jag orkar inte leva så här.

pengar, sälja droger, hota, misshandla och utsätta människor för utpressning. Han jobbade på uppdrag av tunga kriminella nätverk som han än i dag inte vill namnge.

– Det var tufft och jag gjorde otroligt många människor fruktansvärt illa, både fysiskt och psykiskt. Människor i min närhet gav upp hoppet om mig. Min familj stängde dörren.

Vändningen kom när Sam stal en taxibil, svårt drogpåverkad.

– Jag fick fängelse för stöld och grovt drograttfylleri och satt i två månader och där inne kände jag att jag orkar inte mer, jag orkar inte leva så här.

Det är åtta år sedan. Då var Sam 33 år och insikten blev början på en mental resa.

Sam Ho levde under många år i utanförskap och som gängkriminell. I dag har han tagit sig ur både kriminaliteten och missbruket. Och fått tillbaka kontakten med både sina föräldrar och sin son. "Att be om förlåtelse gör att det känns mindre tungt på mina axlar, för jag lever med mina skuldkänslor varje dag", berättar han.

”Situationen med utanförskap har blivit mycket värre i dag än det var på min tid. Därför är förebyggande insatser otroligt viktiga.

– Jag orkade inte mer men visste samtidigt att det inte fanns många alternativ för mig. Jag var bostadslös, kriminell och fast i missbruk. Jag övervägde allt, jag tänkte på om jag skulle välja döden eller livet, jag valde livet.

Ganska snart efter att Sam släpptes från fängelset träffade han en tjej och fick på så sätt boende. Han insåg att det gav honom möjlighet att ta

rätt beslut; att han inte skulle bli drogfri om han fortsatte flytta runt hos drogberoende kompisar och att han behövde skaffa ett jobb.

– Jag fick ett städjobb och började städa toaletter. Jobb som jobb tänkte jag, det här var i alla fall ett vitt jobb. Jag hade levt i utanförskap i nästan 20 år men plötsligt var jag en del av samhället. Första gången jag fick min lön var det en ljuvligt stark känsla.

Samtidigt som Sam jobbade kämpade han också mot sitt missbruk. Senare kom en längtan efter att be om förlåtelse.

– Känslorna hann ifatt mig. Jag insåg hur mycket ont jag hade gjort mot andra människor och det gav mig mycket skuldkänslor. Jag bestämde mig för att be om förlåtelse.

Allt eftersom Sam hittade människor som han tidigare hade utsatt för brott tog han kontakt. Ibland fick han förlåtelse, ibland inte.

– Jag minns ett av de första svaren som jag fick. Personen skrev

Fortsättning på nästa sida ➔

—> Fortsättning från föregående sida

att han mycket väl mindes mig och händelsen och att det var modigt av mig att be om förlåtelse, att Gud ser allt och att jag var förlåten. Det kändes jätte, jätteskönt.

I dag jobbar Sam på ett behandlingshem i Skåne där han hjälper ungdomar 13 till 18 år som hamnat i missbruk och kriminalitet. Han föreläser också.

– Situationen med utanförskap har blivit mycket värre i dag än det var på min tid. Därför är tidiga förebyggande insatser otroligt viktiga. Jag känner att min kunskap är avgörande för att hjälpa ungdomarna. När jag berättar om mina erfarenheter öppnar de sig jättesnabbt.

Hade ett liknande behandlingshem kunnat hjälpa dig som ung?

– Nej. Det är inte behandlingshem och myndigheter som gör skillnad. Redan i tonåren bygger ungdomar i utsatta områden upp en barriär gentemot myndigheter och det kan vara nästan omöjligt att bryta den barriären. Vilka är det som kan bryta den? Jo, vi som har levt det livet innan. Det är oss de här ungdomarna lyssnar på och pratar med.

– Skulle någon ha kunnat rädda mig när jag var i 20-årsåldern hade det behövt vara en som hade levt ett kriminellt liv och tagit sig ur det, säger Sam.

Nu försöker han vara den person som han själv hade behövt som ung. ■

Invånare kan bli projekttrötta

Bättre samverkan och innovativa projekt lyfts ofta som lösningar på problem i utsatta områden men Stig Westerdahl, professor i företagsekonomi på Institutionen för Urbana studier vid Malmö Universitet, varnar för att samverkan utvecklats till en ”stark norm” och ”organisatorisk myt”.

Text: Yamile Lindgren **Foto:** Malmö universitet

– **Det finns stora risker** om man inte är uppmärksam på hur svårt det faktiskt är att samverka mellan olika myndigheter som har så pass olika logiker, säger Stig Westerdahl.

Med logiker menar Westerdahl att polisen har en annan uppgift än skola, socialförvaltning etcetera.

– När samverkan inte är så lätt i praktiken leder det ofta till att det görs på ett extremt ytligt plan, man sitter i möten som inte leder till någon verkstad. Det gäller att komma vidare bortom det där, inte bli paralyserad för att det är svårt utan också våga hitta lösningar och åtgärder.

Många gånger drivs insatserna i utsatta områden som projekt och även detta är något som Stig Westerdahl kan se svagheter och risker med.

– Den viktigaste aspekten är att idén med projekten är att aktivera och ge kraft åt befolkningen oavsett var de bor och att projektet utgår från att man ska lyssna och skapa

” När samverkan inte är så lätt i praktiken leder det ofta till att det görs på ett extremt ytligt plan, man sitter i möten som inte leder till någon verkstad.

möjligheter för befolkningen. Men en av farorna med projekten är ju att medborgare i utsatta områden ofta har varit med i flera sådana svängar utan att det har lett till något omvälvande eller någon varaktig förbättring och att de därmed är projekttrötta.

Så det är snarare befolkningen och inte tjänstemannen som upplever projekttrötthet?

– Ja, men projekt i sig kan leda till en annan fara, nämligen projektfiering. När man lyfter ut problem från den ordinarie verksamheten inom exempelvis socialtjänsten eller

Stig Westerdahl, professor i företagsekonomi på Institutionen för Urbana studier vid Malmö Universitet, är en av redaktörerna till den nyutkomna boken "Att vända utvecklingen: från utsatta områden till trygghet och delaktighet".

FAKTA: Vad är ett utsatt område?

- I Polisens kartläggning "Kriminell påverkan i lokalsamhället – En lägesbild för utvecklingen i utsatta områden" definieras ett utsatt område som "ett geografiskt avgränsat område som karaktäriseras av en låg socioekonomisk status där de kriminella har en inverkan på lokalsamhället".
- Effekten blir att de boende i området upplever otrygghet, vilket i sin tur leder till en minskad benägenhet att anmäla brott och att medverka i rättsprocessen. Läget beskrivs av Polisen som allvarligt.
- Enligt Polisens senaste kartläggning från 2019 anses 60 områden i Sverige vara utsatta, varav 22 bedöms som särskilt utsatta.
- År 2017, när den förra lägesbilden gjordes, bedömdes 61 områden vara utsatta och 23 av dem särskilt utsatta.

polis som ska åtgärdas och förändras i projektform innebär det att det ordinarie arbetet kan rulla på utan att man behöver bry sig om ämnet som är en fråga för projektet. Det blir lite som att outsorca sin verksamhet och det leder till att det blir bekvämt för de som egentligen har ansvar men också till att man cementerar verksamhet och drift i projektform.

– Idén ska ju vara att utvecklande projekt som ger positiva och varaktiga resultat ska etableras i den vanliga verksamheten men det är ovanligt att det görs systematiska utvärderingar och därför övergår ett projekt ofta till ytterligare ett projekt.

Stig Westerdahl är också kritisk till hur mätningar och siffror många gånger felaktigt används som en sann bild av verkligheten.

– Att mäta är oerhört komplicerat

och mätningar kan därför bidra till åtgärder som inte alls överensstämmer med den situation som människor upplever. Siffror tenderar att göra den utmålade verklighetsbilden väldigt platt och enkel fast verkligheten sällan är sådan, säger han.

Ett exempel är trygghetsmätningar som Stig Westerdahl tycker formulerar frågor på ett sådant sätt som gör att man ofta inte kan veta vad folk egentligen svarar på eller hur varje enskild person uppfattar vad trygghet är.

– Trygghet kan handla om risken att utsättas för brott i sin bostadsort men det kan ju också handla om förutsättningar att få behålla sitt jobb, kunna bo kvar i sitt område eller få den skola man önskar till barnen. Men i trygghetsmätningarna vet man inte vad man fångar för bakgrund och orsaker till människors

svar om den upplevda tryggheten. Det leder till att mätningarna ger en bild av försämrad trygghet och att man kopplar det till brott. Det i sin tur ger konsekvenser att fler kameror och ordningsvakter sätts in fast den ökade otrygghetskänslan kanske i själva verket berodde på att många jobb har försvunnit i området. ■

Rekryterar volontärer från utsatta områden

Ta till vara på volontärernas lokalkännedom, interagera med lokala aktörer och försök att om möjligt placera kontoret tillgängligt. Det är några av framgångsfaktorerna som Brottsofferjouren Västerort ser i hur de når ut i utsatta områden.

Text: Yamile Lindgren **Foto:** Katarina Roos

Brottsofferjouren Västerort är en av Sveriges tre största jourer sett till antalet invånare i upptagningsområdet. Här finns många utsatta områden så som Rinkeby, Tensta och Hässelby gård.

– Att vara en så stor jour är ändå en styrka, vi har flera anställda och nästan 30 stödpersoner vilket gör att vårt arbete blir mindre sårbart, säger verksamhetsledare Annika af Sandeberg.

Vad är svårigheterna med att verka i utsatta områden?

– Det räcker inte att bara komma till en plats och informera och tro att det ska leda till förändring. Man behöver en ingång för att synas i sammanhang som kan locka fler. Därför försöker vi alltid delta på de olika mässorna som ordnas i området oavsett vad de handlar om för då kommer det också en blandning av

lokala aktörer. Att synas fysiskt engagerar volontärer och det blir roligt för dem och bra för oss.

– Mitt främsta tips är att rekrytera volontärer från området, det ger positiva effekter på flera sätt. Vi har framför allt riktat in oss på flerspråkiga volontärer, vi behöver det då vi får in allt fler ärenden som behöver stöd på andra språk än svenska men det är också bra för att det speglar området att alla är välkomna och kan vara en del av föreningen.

Annika af Sandeberg menar också att volontärer kan bidra och nyttjas till mer än att vara just stödpersoner.

– De har ju också en lokal känedom så genom att fråga dem om hur vi kan synas och så vidare kan man få nya tankar och idéer. Ett exempel är att en av våra stödpersoner också är aktiv i nyhetsbyrån Järva. Genom

” **Mitt främsta tips är att rekrytera volontärer från området, det ger positiva effekter på flera sätt.**

henne skrev de en artikel om oss. Ett annat sätt att nå ut är att försöka interagera med lokala aktörer. Dels på sociala medier, dels i fysiska sammanhang.

För en tid sedan fick BOJ Västerort kontakt med en advokat som var aktiv i området. Det visade sig att byrån hade flerspråkiga jurister och kontakten ledde till ett samarbete och att advokaten medverkade på en av jourens utbildningar.

– Vi märker att när våra flerspråkiga stödpersoner har kontakt med brottsutsatta som inte talar svenska finns det ofta också behov av mer praktisk hjälp, med myndighetskontakter, att tolka beslut och så vidare och då är det bra att kunna tipsa om jurister som talar samma språk som stödsökande.

En annan reflektion Annika af

” **Det räcker inte att bara komma till en plats och informera och tro att det ska leda till förändring. Man behöver en ingång för att synas i sammanhang som kan locka fler.**

Brottsofferjouren Västerort har riktat in sig på att rekrytera flerspråkiga volontärer, berättar Annika af Sandeberg, verksamhetsledare i Brottsofferjouren Västerort. På så sätt speglas området och att alla är välkomna att vara en del av föreningen.

” Det ger fler vinster om kontoret ligger så det är lättare att ta sig till det. Vi har två kontor och vi har betydligt fler besökare i Hässelby där kontoret ligger centralt och nära tunnelbanan än den andra lokalen som ligger en bit ifrån de centrala platserna i Järvaområdet.

Ett nytt projekt är igång i Västerort i syfte att nå ut till fler anhöriga till gärningspersoner. Tillsammans med sociala insatsgrupper ska man förbättra stödet för anhöriga till människor som hamnat i kriminalitet.

– I första hand sker det för att de ska få individuellt stöd men på sikt ska projektet leda till att skapa grupper så att anhöriga kan få stöd av varandra. Många känner mycket skuld och skam och då är det skönt att kunna prata med andra i samma situation, säger Annika af Sandeberg.

Hon berättar att man i höstas ordnade en föreläsning med en mamma vars två söner hade blivit skjutna. Den ena sonen dog, den andra blev rullstolsburen. Föreläsningen vände sig till allmänheten och det visade sig att det fanns personer med liknande erfarenheter i publiken.

– Det var fint och vi hoppas att det här projektet ska falla väl ut. Det hålls i Hässelby-Vällingby men vi hoppas att det kan sprida sig även utanför området. Vi är öppna för anhöriga och brottsoffer i hela vårt upptagningsområde. ■

Sandeberg har gjort är att placeringen av BOJ-kontor spelar roll för möjligheten att nå flera.

– Det ger fler vinster om kontoret ligger så det är lättare att ta sig till det. Vi har två kontor och vi har betydligt fler besökare i Hässelby

där kontoret ligger centralt och nära tunnelbanan än den andra lokalen som ligger en bit ifrån de centrala platserna i Järvaområdet. Närheten och tillgängligheten spelar nog roll och jag tror att det spelar ännu större roll i utsatta områden.

Goodsport minskar klyftor

På 90-talet var Patrik Asplund skinhead och sångare i ett högerextremt rockband. Men han bröt med högerextremismen och har sedan dess varit med att starta många sociala projekt så som Djurgårdsandan och Fotbollsalliansen. I dag driver han Goodsport som 2019 fick pris på idrottsgalan.

Goodsport är ett utbrett och socialt projekt i Stockholm som lyckats ta fram mentorer och fysiska aktiviteter för ungdomar i utsatta områden. Ett framgångsrikt projekt – som nått även Europa – är nattfotbollen.

– Jag insåg att om man kan ha sporthallen öppen längre och anställa en ledare på varje område skulle ungdomarna ha någonstans att vara när fritidsgårdar stängde.

De positiva effekterna när ungdomar i utsatta områden har något att göra märks också i siffror och mätningar.

– Det är lätt att förstå samhällsvinsten. Man får färre skadegörelser, färre inbrott och personrån och samtidigt en bättre psykisk hälsa bland ungdomarna och en ökad trygghet bland de boende.

Patrik Asplunds signum är att starta upp sociala projekt och sedan ge bort dem när de funkar i praktiken. I dag finns nattfotbollen i ett 60-tal städer. Goodsport driver också Skolträffen som gjort stor skillnad när det

Goodsport erbjuder ungdomar i utsatta områden fysiska och meningsfulla aktiviteter. Genom att sporthallar har öppet längre har de unga någonstans att ta vägen när fritidsgårdarna stänger för dagen.

gäller bostadssegregationen. Skolträffen bidrar till att klasser i Rinkeby och Lidingö träffas på en neutral plan under tre dagar. Eleverna får intervjua och presentera varandra, lyssna på föreläsningar om jämställdhet, utanförskap och rasism och besöka varandras bostadsorter.

– Skolträffen har blivit jätligt häftigt och nått 5 000 elever i Göteborg, Malmö, Stockholm och Dalarna. I de allra flesta fall har man innan detta aldrig satt sin fot på den andra orten men det här ändrar på det och bidrar till att minska klyftorna.

Patrik Asplund sitter också i styrelsen i Budo- och Kampsportsförbun-

det som nu startar mentorprogram för alla ledare i de tre Stockholmsklubbarna.

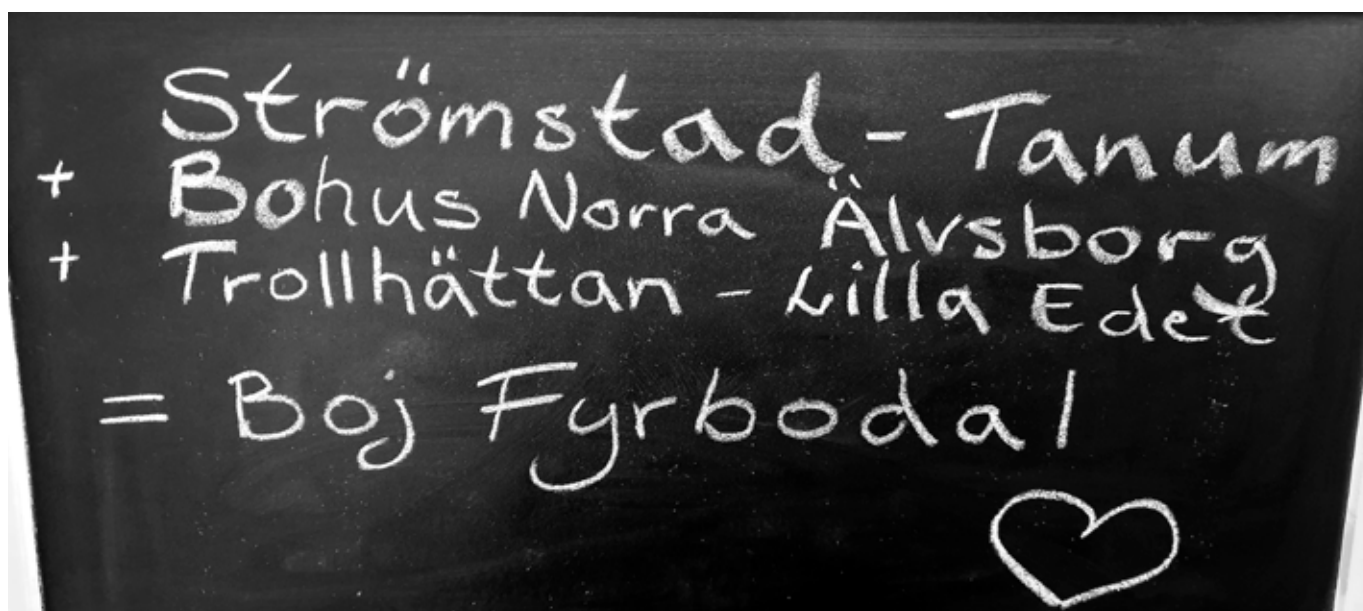
– Det är enormt intresse och tanken är att det ska bli nationellt. Kampsporten är fantastisk – vägledande och snappar upp många vilsna personer. Mentorprogram riktar sig till att hitta människor som behöver bygga sin självkänsla, många har begått eller utsatts för brott och behöver hitta sin trygghet och en mening och ofta är det att hjälpa sig själv genom att hjälpa andra.

Medan projekten blir allt mer självgående satsar Patrik Asplund nu på att bygga en digital plattform för sociala projekt, eldsjälarna och sponsorer – som ett Tinder där man matchar ihop drivkraft med rätt organisation och där sponsorer också kan hitta rätt.

YAMILE LINDGREN

” Jag insåg att om man kan ha sporthallen öppen längre och anställa en ledare på varje område skulle ungdomarna ha någonstans att vara när fritidsgårdar stängde.

Jourerna berättar

Tre jourer i väst har blivit en

Brottsofferjouren Fyrbodal. Det är namnet på den jour som har bildats i Västsverige sedan de tre brottsofferjourerna Strömstad-Tanum, Bohus Norra Älvsborg och Trollhättan-Lilla Edet gått samman till en.

Brottsofferjouren Fyrbodal består av 14 kommuner, från Strömstad och Åmål i norr till Lilla Edet i söder och sammanslagningen trädde i kraft från första november.

Ordförande för den nya jouren är Britt Älvsäter Thomasson, som i fem år har varit ordförande i Strömstad Tanum.

Varför har man gjort denna sammanslagning?

– En liten jour har många fördelar, men det kan vara svårt att få tag på styrelseledamöter. En större jour innebär mer dynamik och mer resurser i organisationen. Dessutom tillhör alla kommunerna polisområde Fyrbodal, säger Britt Älvsäter Thomasson. Kontoren i Trollhättan, Vänersborg och Uddevalla är kvar, förklarar hon.

De två anställda samordnarna är också kvar på kontoren i Trollhättan och Uddevalla. De är ansvariga för den brottsofferstödjande verksamheten med cirka 35 stödpersoner. En anställd vittnesstödssamordnare, stationerad i Vänersborg, ansvarar för vittnesstödsverksamheten vid två tingsrätter, Vänersborg och Uddevalla, med cirka 15 stödpersoner.

Styrelsen består av valda personer från hela området – tio ordinarie ledamöter och tre ersättare. Baserat på det brottsofferpolitiska programmet har dessa, efter eget intresse och erfarenhet,

valt olika ansvarsområden till exempel våld i nära relation, kontakt med kommuner och marknadsföring. Alla ansvarsposter är dock ännu inte tillsatta.

Hur ser framtiden ut för den nya jouren?

– En stor utmaning är att göra oss kända, vilka vi är och vad vi kan leverera, behålla den lokala förankringen i varje ort och samtidigt utnyttja helheten. En annan utmaning blir att sammanfoga de tre jourerna med sina tre kulturer.

Hur kom det sig att du själv engagerade dig i Brottsofferjouren?

– Jag var tidigare personalchef i Volvo Personvagnar i Göteborg. För sex, sju år sedan flyttade jag till Strömstad och undrade hur jag skulle komma in i något nätverk och lära känna folk i staden. Jag såg en liten annons i Strömstads tidning om att Brottsofferjouren sökte folk. Jag tog kontakt och började som stödare.

BROTTSOFFERJOUREN FYRBODAL
LISBETH BENGTTSSON

**BROTTSOFFER
JOUREN**
☎ 116 006

FYRBODAL

Jourerna berättar

Reklam från Brottsofferjouren Fyrbodol pryder nu bussarna i Västsverige.

No Hate – kampanj mot rasism

Integrationsforum mot rasism, Antidiskrimineringsbyrån och Brottsofferjouren deltog i kampanjen No Hate i Uddevalla.

Förebilden kommer från No hate awareness day, som startades 2009 i Storbritannien sedan en homosexuell man slagits ihjäl av ett gäng ungdomar på Trafalgar Square i London.

No Hate i Uddevalla är till för alla som vill stå enade mot hatbrott när samhällsklimatet hårdnar och hatet breder ut sig,

förklarar arrangörerna. Det kan handla om allt från klotter, skriverier på nätet, och mobbing till misshandel och mord. Kampanjen handlar mycket om civilkurage, att genom att gå samman och få mod att säga ifrån när någon blir utsatt.

Bakom initiativet till No Hate-kampanjen står Rättighetsgruppen i Uddevalla, ett nätverk som består av organisationer som Uddevalla kommun, Svenska kyrkan i Uddevalla, FN-föreningen, Rädda barnen, Te-hus Fyrbodol,

Studieförbunden Sensus och Vuxenskolan, Antidiskrimineringsbyrån Trollhättan och kvinnogruppen Power of Pink.

No Hate skulle ha genomförts under hela vecka 42, men blev inställt på grund av corona. I stället pågick en busskampanj i 15 dagar. Under sista kampanjdagen, lördagen, genomfördes en demonstration då man delade ut pins och informationsblad och diskuterade med allmänheten.

BROTTSOFFERJOUREN FYRBODAL

Fyrbodol gör reklam i kollektivtrafiken

För att göra den nya jouren Fyrbodol känd efter sammanslagningen av tre brottsofferjouren i Västsverige har man ordnat en reklamkampanj på Västtrafiks lokalbussar. Kampanjen startar i vecka 46 och kan ses på bussarna i Trollhättan, Vänersborg, Uddevalla, Lysekil, Sotenäs, Munkedal och Lilla Edet.

Brottsofferjouren Fyrbodol har fått god hjälp med planeringen och det praktiska arbetet av Amanda Werner på Västtrafiks bolag Wallstreet och av Liv Wallinder på Brottsofferjouren Sverige med att välja och utforma bilderna.

BROTTSOFFERJOUREN FYRBODAL
LISBETH BENGSSON

Succé för dag om mänskliga rättigheter

Mänskliga Rättigheter-dagen anordnas av Integrationsforum mot rasism och Antidiskrimineringsbyrån i Trollhättan med Brottsofferjouren som en viktig samarbetspartner.

Dagen genomfördes i år för fjärde gången och för första gången på ungdomskulturhuset N3 i Trollhättan.

På grund av corona kunde publiken inte mingla runt bland informationsbord och bilda nätverk. I stället fick man boka plats för att maxgränsen 50 personer inte skulle överskridas. Men hela dagen livesändes och därmed kunde man delta var man än befann sig, på jobbet, i skolan eller hemma.

Först ut bland föredragstalarna var författaren och samhällsdebattören Lovette Jallow, en av samtidens viktigaste och modigaste röster när det gäller kampen mot rasism, diskriminering och orättvisor.

Hon är född i Gambia och kom som elvaåring till Sverige. På Mänskliga Rättigheter-dagen i Trollhättan berättade hon om hur vanmäktigt det känns att leva som svart i ett samhälle med vithetsnorm, där andra hudfärger nonchaleras och förtrycks i stort och smått.

Att tala om sanningen – slaveri, hat, diskriminering och fördomar skapar ”dålig stämning” och det vill vi inte ha, menar Lovette Jallow. I stället skriver vi om historien och gör oss bättre än vi är.

”Vem tror att rasism inte existerar i den här stan? Vem tror att rasism drabbar vita lika mycket som svarta?”, undrar hon och fortsätter: ”Vi måste bemöta

Felicia Margineanu förmedlar kraft och energi och utmanar normer och fördomar och var en av flera talare.

människor med fakta, annars fortsätter folk att tro det de tror”.

Nästa föredragshållare var Felicia Margineanu, som efter riksdagsvalet 2010, endast 17 år gammal, samlade 10 000 personer på Sergels Torg i Stockholm i protest mot valresultatet och för att visa att kärleken är en större kraft än hatet.

Med smittande energi visade hon publiken i Trollhättan att alla kan göra något för att samhället ska bli bättre.

Felicia är Friendsambassadör och med kameran som verktyg vill hon skildra verkligheten och påverka. ”Modedefotografering förstör kvinnors självkänsla”, säger hon, eftersom kvinnor ofta används som underordnat sexobjekt i reklamsammanhang.

Hon är själv uppvuxen i en förort. ”Men förorten skildras väldigt negativt, med brinnande bilar, betongbyggnader, hårt och kallt. Förstår ni inte hur dessa ensidiga skildringar påverkar barnen och familjerna?”

I stället uppmanade hon folk att ”Fota din förort” och fick massor av bilder på positiva verksamheter som pågick.

Dagens sista föredrag hölls av Lukas Svärd, som föddes i fel kropp. I Trollhättan berättade han gripande om sin kamp mot samhällets normer och mot sig själv, hur han blev utstött, mobbad och sexuellt utnyttjad och ideligen fick uppleva kränkningar och svek tills han äntligen fick hjälp av en psykolog och efter många turer slutligen kunde genomgå könskorrigering.

Konferencier under Mänskliga Rättigheter-dagen var Elin Jonsson från N3. Mellan föredragen underhöll bandet ”Jazzt in time”, Jörgen Winblad, bas och trummor, Patrik Sandström, gitarr och Henrik Gad, saxofon. Alla tre är pedagoger på N3.

Tekniken rattades av Johan Lind och Niklas Hansson med flera i teknikgruppen.

BROTTSOFFERJOURNEN FYRBODAL
LISBETH BENGTTSSON

Jourerna berättar

FOTO: BROTTSOFFERJOURNEN VÄRMLAND

BOJ Värmland ställer om till digitalt

Under hösten har vi beslutat att genomföra digitala föreläsningar. Genom att ändå genomföra våra aktiviteter men digitalt når vi fler. Två av dessa är:

”Ett år med barnkonventionen som lag – ur en praktikers perspektiv” en föreläsning med Advokat Sofia Möller med mångårig erfarenhet av arbete med domstolsprocesser som handlar om barns rättigheter.

Lunchföreläsning med Sigrid Edsenius, journalist och författare till boken ”Abbas hjärta: berättelsen om pojken som blev hedersmördad”.

Vi har också valt att satsa på vår podd för att nå ut ytterligare. Med stöd av Brottsoffermyndigheten har vi gjort en reklamfilm som kommer att gå i våra sociala medier, vi har också haft radioreklam. Vi har också skickat informationspaket till Advokatbyråer i länet och planerar för att även göra detsamma till alla Vårdcentraler.

Vi ser en ökad ärendemängd och har behov av att rekrytera stödpersoner och vittnesstöd. Detta gör vi främst med en kampanj på sociala medier.

BROTTSOFFERJOURNEN VÄRMLAND

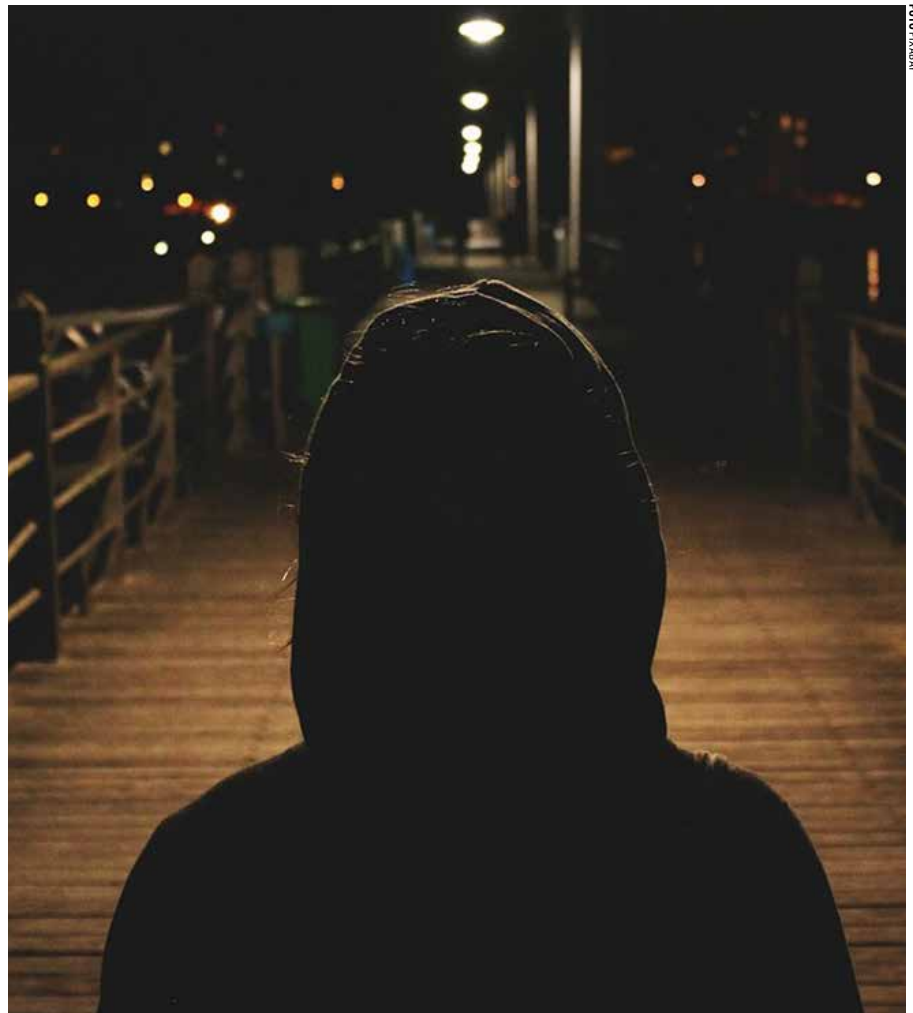

FOTO: PIXABAY

Kunskapsdag om att vara brottsutsatt

Den 3 september deltog Brottsofferjouren Fyrbodalen i Polisens utbildningsdag ”Stöd, skydd och hjälp till brottsdrabbade” i Västsverige.

Vi fick en mycket givande dag där fokus låg på brottsdrabbades behov och hur man kan hjälpa brottsoffer beroende på vad de har utsatts för.

Förmiddagen ägnades åt Polisens arbete och uppdrag när det gäller brottsdrabbade och på eftermiddagen fick vi i Brottsofferjouren möjlighet att berätta om vår verksamhet och hur vi kan hjälpa brottsutsatta. Detta gjorde vi tillsammans med Kvinnojouren och socialtjänsten.

BROTTSOFFERJOURNEN FYRBODAL

Satsning på radiojinglar och bussar

Brottsofferjouren Sverige har under hösten genomfört en omfattande kampanj för att göra organisationen mer känd för allmänheten.

Även vi i Umeåregionen har satsat på marknadsföring lokalt i Umeå och angränsande kommuner. På radiokanaler-na RIX FM och STAR FM kan man höra vår radiojingel med ett kort budskap om den kostnadsfria hjälp vi erbjuder brottsoffer, vittnen och anhöriga.

Samtidigt rullar tre bussar i lokaltrafiken i Umeå med baksidesreklam för Brottsofferjouren. Alla har samma text men bilderna på personerna skiljer sig åt och visar en äldre kvinna, en yngre man samt en yngre kvinna.

Våren 2019 genomförde vi en liknande kampanj med bussreklam. Vi upplevde det som en lyckad marknadsföringsinsats – även om det alltid är svårt att utvärdera effekterna av en annonsering – men fler människor än tidigare verkade känna till Brottsofferjouren. Vi har också sett en viss ökning i antalet inkomna ärenden.

BROTTSOFFERJOUREN UMEÅ

FOTO: BROTTSOFFERJOUREN UMEÅ

För att visa att Brottsofferjouren vänder sig till alla oavsett etnicitet eller kön visar reklambilderna på bussarna olika människor i blandade åldrar.

Manifestation mot kvinnovåld

Den 25 oktober genomfördes en manifestation i Vänersborg mot våld och utsatthet mot kvinnor och flickor.

Manifestationen gjordes i samarbete med UN Women.

Vår volontär och tillika representant för UN Woman ungdomsgrupp i Vänersborg, Aya Turani, hade samlat

en grupp ungdomar att arbeta mot kvinnovåld och förtryck.

Man hade bakat samt pärlat armband, vilket såldes till förmån för UN Women's arbete mot kvinnovåld och förtryck. Man samlades vid "gågatekruset" i Vänersborg och spred sitt budskap.

BROTTSOFFERJOUREN FYRBODAL

FOTO: BROTTSOFFERJOUREN FYRBODAL

Jourerna berättar

FOTO BROTTSOFFERJOUREN FYRBODAL

Mördade Wilma Andersson hedrades med gudstjänst i Uddevalla i oktober där bland annat MC-föreningen Orange Day MC samt Åsa och Marita på BOJ Fyrbodal deltog.

Minnesgudstjänst för mördade Wilma

Den 16 oktober hölls det en minnesgudstjänst i Uddevalla, för Wilma Andersson. 17-åriga Wilma försvann den 14 november 2019 kring Walkesborg i Uddevalla vilket ledde till stora sökinsatser av både polisinsats och allmänhet. Det skulle dröja drygt två veckor innan polisen hit-

tade fynd som bekräftade att Wilma var avliden och mördad.

På minnesgudstjänsten i Herrestads kyrka i Uddevalla deltog BOJ Fyrbodal. Det blev en känslofylld, vacker och fin stund i kyrkan. För att alla som ville skulle kunna delta utan risk för corona

hölls det en gudstjänst varje halvtimme. Med på minnesgudstjänsten fanns bland annat representanter från flera MC-föreningar som stöder arbete mot kvinnovåld, så som exempelvis Orange-Day MC och DACA.

BROTTSOFFERJOUREN FYRBODAL

Vi vill säga tack!

Brottsofferjouren Värmland vill tacka alla stödpersoner och vittnesstöd för ert arbete, inte minst nu under corona-pandemin då vi gjort det bästa av situationen tillsammans!

BROTTSOFFERJOUREN VÄRMLAND

FOTO VAMILLE LINDBER

Brottsofferjourerna

facebook.com/BrottsofferjourenSverige
Flera lokala jourer har också egna sidor på Facebook.

Lokala brottsofferjourer

De lokala brottsofferjourerna ger stöd till brottsoffer, anhöriga och vittnen. Här finner du kontaktuppgifter till din närmaste jour. För postadresser se brottsofferjouren.se.

Telefoncentral

Brottsofferjourernas Telefoncentral nås på **116 006** och hjälper till att förmedla kontakt till alla lokala brottsofferjourer i Sverige.

Stöd på eget språk

För stöd på eget språk fyll i kontaktformulär på www.brottsofferjouren.se eller ring 116 006.

Brottsofferjouren

Sveriges kansli
Brottsofferjouren Sveriges kansli når du på 08-644 88 00 eller info@brottsofferjouren.se.

Brottsofferjouren

Sveriges styrelse
Brottsofferjouren Sveriges styrelse nås via styrelsen@boj.se.

Läs mer

Läs mer om Brottsofferjouren på brottsofferjouren.se

BLEKINGE LÄN

Blekinge

Karlshamn, Karlskrona, Olofström, Ronneby, Sölvesborg. Vittnesstöd: Blekinge tingsrätt.

Karlskrona: 0455-822 80

Karlshamn: 0454-192 92

Ronneby: 0457-177 74

Sölvesborg: 0456-144 10

info@blekinge.boj.se

blekinge.boj.se

DALARNAS LÄN

Avesta-Hedemora

0225-77 45 77, 070-627 90 17

info@avesta-hmora.boj.se

avesta-hmora.boj.se

Leksand-Rättvik

0247-133 21

info@leksand-rattvik.boj.se

Mellersta Dalarna

Borlänge, Falun, Gagnef, Ludvika, Smedjebacken, Säter. Vittnesstöd: Falu tingsrätt.

0243-143 71, 070-625 65 80

info@mdalarna.boj.se

mellerstadalarna.boj.se

Norra Dalarna

Malung-Sälén, Mora, Orsa, Vansbro, Älvdalen. Vittnesstöd: Mora tingsrätt.

0250-181 68

info@mora.boj.se

mora.boj.se

GOTLANDS LÄN

Stockholm-Gotland

Huvudkansli

08-120 542 40

info@stockholm-gotland.boj.se

stockholm-gotland.boj.se

Lokalkontor Gotland

Vittnesstöd: Gotlands tingsrätt.

0498-65 58 00

gotland@stockholm-gotland.boj.se

GÄVLEBORGS LÄN

Bollnäs-Ovanåker

0278-247 02

info@bollnas-ovanaker.boj.se

bollnas.boj.se

Gästrik Västra

Hofors, Ockelbo, Sandviken.

026-25 90 00, 070-696 58 24

info@gastrike.boj.se

Gävle

026-10 55 77, 070-570 32 10

info@gavle.boj.se

gavle.boj.se

Hudiksvall-Nordanstig

Vittnesstöd: Hudiksvalls tingsrätt

0650-100 20

info@hudiksvall.boj.se

Ljusdal

0651-101 01, 0730-753 036

info@ljusdal.boj.se

Söderhamn

Vittnesstöd: Söderhamns tingsställe.

0270-101 21

070-526 64 03

info@soderhamn.boj.se

HALLANDS LÄN

Falkenberg

0346-587 87

info@falkenberg.boj.se

Kungsbacka

0300-83 48 40

info@kungsbacka.boj.se

Södra Halland

Halmstad, Hylte, Laholm.

Vittnesstöd: Halmstads tingsrätt.

035-12 48 24, 035-12 48 43

info@sodrahalland.boj.se

sodrahalland.boj.se

Varberg

Vittnesstöd: Varbergs tingsrätt.

0340-67 65 01

info@varberg.boj.se

JÄMTLANDS LÄN

Jämtland

Berg, Bräcke, Härjedalen, Krokom, Ragunda, Strömsund, Åre, Östersund. Vittnesstöd: Östersunds tingsrätt.

063-51 24 00, 073-801 45 64

info@jamtland.boj.se

jamtland.boj.se

JÖNKÖPINGS LÄN

Högländskommunerna

Aneby, Eksjö, Nässjö, Sävjö, Tranås, Vetlanda. Vittnesstöd: Eksjö tingsrätt.

0381-138 55

info@hoglandskommunerna.boj.se

boj.se

Jönköping

Habo, Jönköping, Mullsjö. Vittnesstöd: Jönköpings tingsrätt, Göta hovrätt.

036-10 76 40

info@jonkoping.boj.se

jonkoping.boj.se

Småland West

Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd, Värnamo.

0370-158 77

info@smalandwest.boj.se

smalandwest.boj.se

KALMAR LÄN

Oskarshamn-

Mönsterås-Högsby

Vittnesstöd: Oskarshamns tingsställe.

0491-176 00

info@oskarshamn.boj.se

oskarshamn.boj.se

Södra Kalmar Län

Borgholm, Emmaboda, Kalmar, Mörbylånga, Nybro, Torsås.

Vittnesstöd: Kalmar tingsrätt.

0480-880 85

info@kalmar.boj.se

kalmar.boj.se

Vimmerby-Hultsfred

Hultsfred, Vimmerby, Västervik.

Vittnesstöd: Västerviks tingsställe.

0495-128 18

info@hultsfred.boj.se

KRONOBERGS LÄN

Sunnerbo

Ljungby, Markaryd.

0372-145 21

info@sunnerbo.boj.se

sunnerbo.boj.se

Växjö

Alvesta, Lessebo, Tingsryd, Uppvidinge, Växjö. Vittnesstöd: Växjö tingsrätt.

0470-456 94

info@vaxjo.boj.se

vaxjo.boj.se

Älmhult

0476-169 31

info@almhult.boj.se

NORRBOTTENS LÄN

Boden

0921-124 44

info@boden.boj.se

boden.boj.se

Luleå

Vittnesstöd: Gällivare tingsrätt, Haparanda tingsrätt, Kiruna tingsställe, Luleå tingsrätt.

0920-104 13

info@lulea.boj.se

lulea.boj.se

Piteå-Älvdals

Arvidsjaur, Arjeplog, Piteå, Älvsbyn.

0911-181 81

SKÅNE LÄN

Helsingborg-

Höganäs-Bjuv

Vittnesstöd: Helsingborgs tingsrätt.

042-13 37 00

info@helsingborg.boj.se

helsingborg.boj.se

Hässleholm-

Osby-Perstorp

Vittnesstöd: Hässleholms tingsrätt.

0451-127 17

info@hassleholm.boj.se

hassleholm.boj.se

Landskrona-Svalöv

Vittnesstöd: Lunds tingsrätt - Landskrona.

0418-43 61 71

info@landskrona.boj.se

Mellersta Skåne

Eslov, Hörby, Höör, Kävlinge,

Lomma, Lund, Staffanstorps.

Vittnesstöd: Lunds tingsrätt

046-32 32 98

info@mnskane.boj.se

mskane.boj.se

Nordöstra Skåne

Bromölla, Kristianstad, Östra Göinge.

Vittnesstöd: Kristianstads tingsrätt

044-12 17 33

info@noskane.boj.se

noskane.boj.se

Söderslätt

Svedala, Trelleborg, Vellinge.

0410-103 70

info@soderslatt.boj.se

soderslatt.boj.se

Brottsoffer- och

Kvinnojouren Freezonen

Simrishamn, Sjöbo, Skurup, Tomelilla,

Ystad. Vittnesstöd: Ystads tingsrätt

0411-783 77

info@freezonen.boj.se

www.freezonen.se

Brottsofferjourerna

Ängelholm

Båstad, Klippan, Åstorp,
Ängelholm, Örkelljunga.

0431-143 00

info@engelholm.boj.se

engelholm.boj.se

STOCKHOLMS LÄN

Stockholm-Gotland

Huvudkansli

08-120 542 40

info@stockholm-gotland.boj.se

stockholm-gotland.boj.se

Lokalkontor Norrort

Järfälla, Sigtuna, Sollentuna,
Upplands Väsby, Upplands-Bro.

Vittnesstöd: Attunda tingsrätt,
Norrälje tingsrätt.

08-591 272 00

norrort@stockholm-gotland.

boj.se

Lokalkontor

Innerstaden-Lidingö

Lidingö, Stockholms stadsdelar:
Kungsholmen, Norrmalm, Söder-
malm, Östermalm.

08-612 21 21

innerstaden@stockholm-
gotland.boj.se

Haninge-Nynäshamn

08-777 85 00

info@haninge.boj.se

haninge.boj.se

Huddinge-Botkyrka

08-710 01 02, 070-772 01 02

info@h-b.boj.se

Nacka-Tyresö-Värmdö

Vittnesstöd: Nacka tingsrätt.

08-466 91 66

info@nacka.boj.se

ntv.boj.se

Roslagen

Danderyd, Täby, Norrtälje, Val-
lentuna, Vaxholm, Österåker.

08-768 83 82

info@roslagen.boj.se

Brottsoffer-, kvinno- och

tejiouren Södertälje

Salem, Södertälje. Vittnesstöd:
Södertälje tingsrätt.

08-550 147 34, 070-494 68 75

info@sodertalje.boj.se

sodertalje.boj.se

Södra Stockholm

Stockholms stadsdelar: Enskede-
Årsta-Vantör, Farsta, Hägersten-
Liljeholmen, Skarpnäck,
Skärholmen, Älvsjö.

Vittnesstöd: Solna tingsrätt,
Stockholms tingsrätt, Södertörns
tingsrätt, Svea hovrätt.

08-604 19 50

info@sodrastockholm.boj.se

sodrastockholm.boj.se

Västerort

Ekerö, Solna, Sundbyberg,
Stockholms stadsdelar: Bromma,
Hässelby-Vällingby, Rinkeby-
Kista, Spånga-Tensta.

08-89 70 00

info@vasterort.boj.se

vasterort.boj.se

SÖDERMANLANDS LÄN

Eskilstuna

Vittnesstöd: Eskilstuna tingsrätt.

016-12 62 10

info@eskilstuna.boj.se

eskilstuna.boj.se

Katrineholm-

Flen-Vingåker

0150-780 17

info@katrineholm.boj.se

katrineholm.boj.se

Strängnäs

0152-176 00

info@strangnas.boj.se

Östra Sörmland

Gnesta, Nyköping, Oxelösund,
Trosa. Vittnesstöd: Nyköpings
tingsrätt.

0155-28 62 20

info@o-sormland.boj.se

ostrasormland.boj.se

UPPSALA LÄN

Enköping

Enköping

0171-262 06

info@enkoping.boj.se

enkoping.boj.se

Uppsala län

Heby, Håbo, Knivsta, Tierp, Uppsala,
Älvkarleby och Östhammar.

018-10 65 00

info@ uppsala.boj.se

uppsala.boj.se

VÄRMLANDS LÄN

Värmland

Arvika, Eda, Forshaga, Grums,
Hagfors, Hammarö, Karlstad, Kil,
Munkfors, Sunne, Säffle, Torsby,
Årjäng. Vittnesstöd: Värmlands
tingsrätt.

054-18 28 88

info@varmland.boj.se

varmland.boj.se

Östra Värmland

Filipstad, Kristinehamn, Storfors.

0550-122 20

info@ostravarmland.boj.se

ostravarmland.boj.se

VÄSTERBOTTENS LÄN

Dorotea

070-21 99 663

info@dorotea.boj.se

Lycksele

Lycksele, Storuman, Sorsele, Åsela.
Vittnesstöd: Lycksele tingsrätt.

0730-77 73 03

info@lycksele.boj.se

Skellefteå

Malå, Norsjö, Skellefteå.

Vittnesstöd: Skellefteå tingsrätt.

0910-70 18 20

info@skelleftea.boj.se

Umeåregionen

Bjurholm, Nordmaling, Roberts-
fors, Umeå, Vindeln, Vännäs.

Vittnesstöd: Umeå tingsrätt,
Hovrätten för Övre Norrland.

072-732 24 41

info@umearegionen.boj.se

umearegionen.boj.se

Vilhelmina

076-795 24 30

info@vilhelmina.boj.se

VÄSTERNORRLANDS LÄN

Västernorrland

Härnösand, Kramfors, Sollefteå,
Sundsvall, Timrå, Ånge, Örn-
sköldsvik. Vittnesstöd: Sundsvalls
tingsrätt, Ångermanlands tingsrätt,
Örnsköldsvik tingsställe, Hovrätten
för Nedre Norrland.

070-310 16 38

info@vasternorrland.boj.se

harnosand.boj.se

VÄSTMANLANDS LÄN

Västmanland

Arboga, Fagersta, Hallstahammar,
Kungsör, Köping, Norberg, Sala,
Skinnskatteberg, Surahammar,
Västerås. Vittnesstöd: Västman-
lands tingsrätt.

021-41 32 60

info@vastmanland.boj.se

vastmanland.boj.se

Hallstahammar, Surahammar:

0220-173 37, 076-014 61 80

Stödcentrum för Unga

Västerås: 070-312 85 34

stodcentrum@vasteras.boj.se

VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Ale

0303-33 06 44

info@ale.boj.se

Alingsås-Lerum-

Vårgårda-Herrljunga

Vittnesstöd: Alingsås tingsrätt.

0322-63 97 97

info@alingsas.boj.se

Borås

Bollebygd, Borås, Mark, Sven-
ljunga, Tranemo, Ulricehamn.
Vittnesstöd: Borås.

033-10 11 05

info@boras-sjuharad.boj.se

boras-sjuharad.boj.se

Fyrbodals

Bengtstors, Dals-Ed, Färgelanda,
Lilla Edet, Lysekil, Mellerud,
Munkedal, Uddevalla, Vänersborg,
Sotenäset, Strömstad, Tanum,
Trollhättan, Åmål. Vittnesstöd:
Uddevalla tingsrätt, Vänersborgs
tingsrätt.

116 006

Uddevalla: 0522-151 31

Trollhättan: 0520-805 14

info@fyrbodals.boj.se

fyrbodals.boj.se

Kungälv

Orust, Tjörn, Stenungsund.

0303-177 09

info@kungalv.boj.se

kungalv.boj.se

Norra Skaraborg

Gullspång, Mariestad, Töreboda.

0501-100 42

info@norraskaraborg.boj.se

Storgöteborg

Göteborg, Härnäs, Mölndal,
Partille.

Vittnesstöd: Göteborgs tingsrätt,
Hovrätten för Västra Sverige.

0709-70 50 50

info@goteborg.boj.se

storgoteborg.boj.se

Västra Skaraborg

Essunga, Grästorps, Götene,
Lidköping, Skara, Vara.

0510-235 88

info@v-skaraborg.boj.se

Östra Skaraborg

Falköping, Hjo, Karlsborg,
Skövde, Tibro, Tidaholm.

Vittnesstöd: Skaraborgs tingsrätt.

0500-48 75 43

info@ostraskaraborg.boj.se

ostraskaraborg.boj.se

ÖREBRO LÄN

Örebro län

Askersund, Degerfors, Hallsberg,
Hällefors, Karlskoga, Kumla, Laxå,
Lekeberg, Lindsberg, Ljusnars-
berg, Nora, Örebro.

Vittnesstöd: Örebro tingsrätt

010-489 10 30

info@orebrolan.boj.se

orebrolan.boj.se

ÖSTERGÖTLANDS LÄN

Östergötland

Finspång, Kinda, Linköping, Norr-
köping, Söderköping, Valdemars-
vik, Ydre, Åtvidaberg.

011-61 00 00

info@ostergotland.boj.se

ostergotland.boj.se

Västra Östergötland

Boxholm, Motala, Vadstena,
Ödeshög.

0141-23 44 94, 0142-880 88

info@v-ostergotland.boj.se

v-ostergotland.boj.se